

RAMANIE KUNANAYAGAM
Chủ tịch
Ban Thanh tra

Ngày 23 tháng 2 năm 2023
YÊU CẦU THANH TRA 22/08

**BẢN GHI NHỚ GỬI CÁC GIÁM ĐỐC ĐIỀU HÀNH
NGÂN HÀNG TÁI THIẾT VÀ PHÁT TRIỂN QUỐC TẾ
HIỆP HỘI PHÁT TRIỂN QUỐC TẾ**

Yêu cầu Thanh tra

Việt Nam: Dự án Môi trường Bền vững các Thành phố Duyên hải Việt Nam (P156143)

Thông báo Không Thụ lý Giải quyết Khiếu nại

Tóm tắt

1. Theo đoạn 18 trong Nghị quyết¹ của Ban Thanh tra (“Ban”), tôi xin thông báo với quý vị rằng vào ngày 24 tháng 12 năm 2022, Ban đã nhận được Yêu cầu Thanh tra (“Yêu cầu”) của Dự án Môi trường Bền vững các Thành phố Duyên hải Việt Nam (P156143) (CCSEP hoặc “Dự án”).
2. Ba mươi lăm cá nhân (“Những người yêu cầu”) sống trong khu vực Dự án ở Thành phố Nha Trang, Tỉnh Khánh Hòa, Việt Nam đã gửi Yêu cầu. Họ đề nghị Ban giữ kín danh tính. Người yêu cầu khiếu nại rằng “*Các quyết định*” tái định cư khác nhau mà Ủy ban Nhân dân Tỉnh Khánh Hòa ban hành vào tháng 12 năm 2014 và tháng 8 năm 2021 không có sự nhất quán, gây nhiều thiệt thòi cho họ khi áp tính giá đất cho đất tái định cư. Họ cho rằng mình sở hữu nhà và đất nằm trong phạm vi ảnh hưởng của Dự án trước ngày khóa sổ và họ có quyền được tái định cư tại chỗ, nhưng các cơ quan quản lý Dự án cho rằng họ không đủ điều kiện. Những người yêu cầu cho rằng một số hộ gia đình đã từng nằm trong chương trình tái định cư, nhưng giờ đã bị loại khỏi chương trình. Những người yêu cầu cho rằng đất đai của họ đã bị phân loại bất hợp lý dẫn đến việc định giá thấp, và gói tái định cư đã không bồi thường với giá thay thế, cũng như không phục hồi sinh kế của họ một cách thỏa đáng. Những người yêu cầu cũng cáo buộc rằng một số hộ gia đình đã bị “*cưỡng chế*” thu hồi đất.
3. Ban đã thẩm định sơ bộ và đi đến kết luận rằng Yêu cầu không đáp ứng tất cả các tiêu chí về khả năng được chấp nhận. Mặc dù Ban nhận thấy Ban lãnh đạo quốc gia đã biết trước về khả năng nảy sinh các vấn đề liên quan đến việc tái định cư trong Dự án này, nhưng Ban không hài lòng vì cho rằng Ban lãnh đạo quốc gia đáng lẽ đã có cơ hội hợp lý để phản hồi các cáo buộc nêu trong Yêu cầu. Hơn nữa, trên cơ sở xem xét những thay đổi gần đây, do khu vực mà Những người yêu cầu đang sinh sống đã được loại trừ khỏi phạm vi thu hồi đất và tái định cư của Dự án, Ban cho rằng Những người yêu cầu hiện không còn bị ảnh

¹ Ban Thanh tra Ngân hàng Thế giới, [Nghị quyết Số IBRD 2020-0004 và Nghị quyết Số IDA 2020-0003](#) (“Nghị quyết”), ngày 8 tháng 9 năm 2020.

hưởng bởi quy trình định giá và bồi thường tái định cư của Dự án. Vì những lý do trên, tôi xin thông báo với quý vị rằng tôi không thụ lý giải quyết Yêu cầu này.

Dự án

4. Dự án đã được phê duyệt vào ngày 5 tháng 5 năm 2017, với tổng ngân sách là 273,6 triệu USD, bao gồm Khoản vay của Ngân hàng Tái thiết và Phát triển Quốc tế (IBRD) trị giá 46 triệu USD, Khoản tín dụng của Hiệp hội Phát triển Quốc tế (IDA) trị giá 190,2 triệu USD tương đương, cùng với khoản vốn đối ứng trị giá 37,4 triệu USD của Bên vay – Nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam. Ngày kết thúc Dự án tại thời điểm phê duyệt là ngày 31 tháng 12 năm 2022.² Sau khi tái cấu trúc Dự án vào ngày 30 tháng 12 năm 2022, ngân sách Dự án đã được điều chỉnh thành 240,6 triệu USD với Khoản vay của IBRD là 34,2 triệu USD, Khoản tín dụng của IDA tương đương 156,4 triệu USD và khoản vốn đối ứng của Bên vay là 50 triệu USD; ngày kết thúc dự án được kéo dài đến 30 tháng 6 năm 2024.³ Đây là dự án Nhóm A đã kích hoạt các chính sách an toàn về Đánh giá Môi trường (OP/BP 4.01), Môi trường sống Tự nhiên (OP/BP 4.04), Tài nguyên Văn hóa Vật thể (OP/BP 4.11) và Tái định cư Bắt buộc (OP/BP 4.12). Dự án đã giải ngân được 36,14% tại thời điểm nhận Yêu cầu.

5. Mục tiêu phát triển của Dự án là “*tăng cường khả năng tiếp cận các dịch vụ vệ sinh và cải thiện hiệu quả hoạt động của các đơn vị vệ sinh công ích tại các Thành phố tham gia Dự án.*”⁴ Bốn Thành phố Dự án là Đồng Hới (Tỉnh Quảng Bình), Quy Nhơn (Tỉnh Bình Định), Nha Trang (Tỉnh Khánh Hòa) và Phan Rang - Tháp Chàm (Tỉnh Ninh Thuận). Cơ quan Thực hiện là Ban lãnh đạo quốc gia Dự án (BQLDA) ở bốn tỉnh tương ứng.⁵

6. Dự án có bốn hợp phần. Hợp phần 1 đầu tư mở rộng hạ tầng vệ sinh bao gồm các công trình giảm ngập úng/lụt, mạng lưới thoát nước và thu gom nước thải, nhà máy xử lý nước thải, quản lý chất thải rắn, với một số tiểu hợp phần có tính đến khả năng thích ứng với biến đổi khí hậu trong thiết kế. Hợp phần 2 cải thiện khả năng kết nối đô thị, bao gồm xây mới hoặc nâng cấp các tuyến đường và cầu ưu tiên hiện có dọc theo các kênh, cống thoát và sông ngòi. Hợp phần 3 hỗ trợ kinh phí bồi thường, giải phóng mặt bằng và các công trình tái định cư. Tài liệu Thẩm định Dự án cho thấy nguồn vốn của Ngân hàng sẽ chỉ được dùng để xây dựng cơ sở hạ tầng kỹ thuật như đường xá và các tiện ích cho khu tái định cư ở Phan Rang (Ninh Thuận), và kinh phí của Chính phủ dùng để giải phóng mặt bằng, tái định cư, chi phí bồi thường và nhà ở. Hợp phần 4 sẽ tiến hành chương trình nâng cao năng lực cho các BQLDA cùng các cơ quan hữu quan để hỗ trợ thực thi, và các hoạt động cải cách thể chế.⁶ Các vấn đề mà Yêu cầu nêu ra liên quan đến Hợp phần 3.

² Ngân hàng Thế giới, [Tài liệu Thẩm định Dự án về Khoản vay Đề xuất trị giá 46 triệu USD và Khoản tín dụng Đề xuất trị giá 140,5 triệu SDR \(tương đương 190,2 triệu USD\) cho Nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam dành cho Dự án Môi trường Bền vững các Thành phố Duyên hải Việt Nam](#) (PAD), ngày 14 tháng 4 năm 2017, trang i và ii.

³ Ngân hàng Thế giới, [Báo cáo Tái cấu trúc về Tái cấu trúc Dự án Đề xuất cho Dự án Môi trường Bền vững các Thành phố Duyên hải Việt Nam Được phê duyệt vào ngày 5 tháng 5 năm 2017 tại Nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam](#), ngày 30 tháng 12 năm 2022, đoạn 13 và 14.

⁴ PAD, trang 6, đoạn 26.

⁵ PAD, trang i-iii.

⁶ PAD, trang 7-9, đoạn 31-35.

Yêu cầu

7. Những người yêu cầu cho rằng “*Các quyết định*” tái định cư mà UBND Tỉnh Khánh Hòa ban hành vào tháng 12 năm 2014 và tháng 8 năm 2021 không nhất quán và được áp dụng khác nhau khi làm cơ sở để thông báo tái định cư Dự án cũng như tính toán bồi thường. Những người yêu cầu cho rằng việc sử dụng “*Quyết định*” tháng 8 năm 2021 làm cơ sở để xác định mức bồi thường là “*bất hợp lý*”, vì việc thu hồi đất và các chi tiết của kế hoạch tái định cư đã được quyết định từ năm 2016.

8. Những người yêu cầu cho biết họ đã sở hữu nhà và đất trước ngày khóa sổ là ngày 1 tháng 9 năm 2016 và do đó họ đủ điều kiện để được tái định cư tại chỗ. Tuy nhiên, theo họ, các cơ quan quản lý Dự án đã viện dẫn “*nhiều lý do*” để cho rằng họ không đủ điều kiện. Những người yêu cầu cho biết mặc dù nhiều hộ gia đình bị ảnh hưởng đủ điều kiện cấp đất đã được đưa vào danh sách niêm yết công khai và tổ chức bốc thăm để chọn lô đất, nhưng với phương án tái định cư mới thì các hộ này lại không được cấp đất.

9. Những người yêu cầu cho rằng Dự án đã tính giá bồi thường bằng cách áp giá đất trồng cây hàng năm và đất ruộng dựa trên “*nguồn gốc đất từ trước năm 1994.*” Trong khi, họ cho rằng, mục đích sử dụng đất đã thay đổi kể từ thời điểm đó và hiện đất này đang được sử dụng để làm nhà ở và trồng cây lâu năm. Những người yêu cầu không đồng ý với mức bồi thường đưa ra, họ nói rằng số tiền này không đủ để mua đất mới theo giá thị trường hiện nay và phàn nàn rằng họ không có khả năng tài chính để ổn định cuộc sống sau khi tái định cư. Theo Yêu cầu, hầu hết các hộ dân bị thu hồi đất phục vụ Dự án đều “*không tự nguyện giao đất*”.

Nhận định và Quyết định của Ban

10. Theo Quy chế Hoạt động,⁷ sau khi nhận được Yêu cầu và một số giải thích rõ ràng từ Những người yêu cầu, Ban đã đưa ra Thông báo Tiếp nhận trên trang web của mình (ngày 18 tháng 1 năm 2023) và chia sẻ thông báo đó cho Những người yêu cầu vào cùng ngày.

11. Ban đã tiến hành thẩm định bằng cách xem xét thông tin đưa ra trong các tài liệu Yêu cầu và Dự án, cũng như qua trao đổi với Những người yêu cầu vào tháng 1 và tháng 2 năm 2023. Ban đã xác minh rằng Yêu cầu không phải là vô căn cứ, vô lý hoặc ẩn danh, và do các cá nhân sống trong khu vực Dự án gửi đến. Ban đã xác minh rằng Ban lãnh đạo quốc gia đã nhận thức được các vấn đề về tái định cư liên quan đến Dự án này.⁸ Ban xác nhận rằng chủ đề của Yêu cầu không liên quan đến vấn đề mua sắm đấu thầu và tại thời điểm tiếp nhận Yêu cầu, Dự án đã được giải ngân dưới 95%. Ngày kết thúc của Dự án là ngày 30 tháng 6 năm 2024. Trước đó Ban chưa đưa ra khuyến nghị về các vấn đề nêu trong Yêu cầu này.

⁷Ban Thanh tra của Ngân hàng Thế giới, [Quy chế Hoạt động](#), tháng 12 năm 2022.

⁸ Ngân hàng Thế giới, Báo cáo Thường niên Năm Tài chính 22

Dịch vụ Giải quyết Khiếu nại.

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099411001302365502/pdf/IDU0e19d100a05a4604888082390083774824110.pdf>

12. Vào ngày 13 tháng 2 năm 2023, Ban đã gặp Ban lãnh đạo quốc gia để nắm rõ hơn về động thái của họ đối với Yêu cầu. Ban lãnh đạo quốc gia cho biết Văn phòng Quốc gia của Ngân hàng đã nhận được khiếu nại vào ngày 19, 24 và 26 tháng 12 năm 2022 về những vấn đề này. Ban lãnh đạo quốc gia giải thích rằng lần đầu tiên họ nhận được khiếu nại từ Những người yêu cầu này cũng chính là thời điểm họ gửi Yêu cầu Thanh tra và lúc đó Ban lãnh đạo quốc gia không có cơ hội hợp lý để phản hồi các vấn đề nêu ra trong Yêu cầu.

13. Ban lãnh đạo quốc gia giải thích rằng Dự án đã thu hồi một khu tái định cư ở Thành phố Nha Trang dành cho những người bị ảnh hưởng phải tái định cư để phục vụ cho các công trình hạ tầng liên quan đến Dự án. Để có chỗ cho những người bị ảnh hưởng này, những người đang sống tại khu vực này buộc phải di dời. Ban lãnh đạo quốc gia cho biết khu tái định cư này ban đầu có 13,5 hécta (ha) đất và đã thu hồi được 8,5 ha. Sau khi tái cấu trúc Dự án vào ngày 30 tháng 12 năm 2022, 5 ha còn lại không còn thuộc diện thu hồi đất cho Dự án nữa; do đó, các hộ dân sống trong khu vực đó sẽ không phải di dời. Vì vậy, theo Ban lãnh đạo quốc gia, họ sẽ không còn “*thuộc diện hộ bị ảnh hưởng bởi dự án*”. Ban lãnh đạo quốc gia đã cung cấp cho Ban một bản đồ cho thấy 5 ha được hình thành từ nhiều lô đất nằm rời rạc trong 13,5 ha. Tại thời điểm họp với Ban, Ban lãnh đạo quốc gia giải thích rằng chính quyền tỉnh đã có văn bản xác nhận với Ngân hàng Thế giới rằng khu vực này sẽ không bị thu hồi và do đó tất cả các gói bồi thường liên quan sẽ được rút lại.

14. Ban lãnh đạo quốc gia thừa nhận rằng Những người yêu cầu vẫn chưa được thông báo về quyết định họ không còn thuộc diện tái định cư nữa. Ban lãnh đạo quốc gia tiếp tục thông tin với Ban vào ngày 18 tháng 2 năm 2023 rằng BQLDA đã đăng tin trên trang web của mình để thông báo tình hình cho các hộ đã từng bị ảnh hưởng trước đây và cũng sẽ gửi thư riêng cho họ về vấn đề này.

15. Những người yêu cầu sau đó nói với Ban rằng họ đã được BQLDA thông báo vào ngày 21 tháng 2 năm 2023 rằng các lô đất của hộ gia đình họ không còn thuộc diện tái định cư của Dự án, nhưng họ chưa nhận được thông tin này từ Ủy ban Nhân dân Tỉnh. Vì vậy, họ vẫn cho rằng mình vẫn còn bị ảnh hưởng bởi việc tái định cư. Họ bày tỏ quan ngại có thể bị buộc phải tái định cư cho một dự án khác trong tương lai mà không có sự bảo vệ của Chính sách Tái định cư của Ngân hàng Thế giới, nhất là khi các lô đất của họ bị “*kẹp*” giữa và “*bao quanh*” bởi các lô đất đã được Dự án thu hồi.

16. Ban đã cân nhắc thận trọng thông tin do Những người yêu cầu và Ban lãnh đạo quốc gia cung cấp. Mặc dù Ban đã lưu ý trước với Ban lãnh đạo quốc gia về khả năng nảy sinh các vấn đề liên quan đến việc tái định cư trong Dự án này, Ban sẽ chấp nhận lời giải thích của Ban lãnh đạo quốc gia rằng họ thiếu cơ hội hợp lý để phản hồi các mối quan tâm cụ thể mà Yêu cầu nêu ra. Hơn nữa, xem xét những thay đổi trong phạm vi thu hồi đất và tái định cư, Ban cho rằng Những người yêu cầu hiện không còn bị ảnh hưởng bởi quy trình định giá và bồi thường tái định cư của Dự án.

17. Theo những điều đã nói ở trên, theo Nghị quyết và Quy chế Hoạt động của Ban, và sau khi xem xét thông tin thu thập được qua quá trình thẩm định riêng, Ban không thụ lý giải

quyết Yêu cầu Thanh tra này. Việc không thụ lý này không loại trừ khả năng có Yêu cầu Thanh tra trong tương lai liên quan đến Dự án này.

Trân trọng,

Ramanie Kunanayagam
Chủ tịch

Tài liệu đính kèm

Ông David Malpass, Chủ tịch
Ngân hàng Tái thiết và Phát triển Quốc tế, Hiệp hội Phát triển Quốc tế

Những người yêu cầu (bảo mật)